

Paikka Väinämöinen, Meritullinkatu 10

Aika: Ma 11.6.2018 klo 12-15

Osallistujat:

- Ylitarkastaja Jukka Haapamäki (ryhmän puheenjohtaja), opetus- ja kulttuuriministeriö
- Opetusneuvos Matti Kajaste, opetus- ja kulttuuriministeriö ESTE
- Tutkimuksen kehittämispäällikkö, Timo Taskinen Jyväskylän yliopisto ESTE varahenkilö Pirjo Rauhala, Tampereen yliopisto ESTE
- Tutkimuspäällikkö Seliina Päällysaho, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Kehittämispäällikkö Minna Liikala, Terveystieteiden tutkimuskeskus ESTE
- Ylilääkäri Ari Lindqvist, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
- Tutkimuksen tietoasiantuntija Yrjö Lappalainen, Tampereen teknillinen yliopisto
- Palveluspäällikkö Anne Sunikka, Aalto-yliopisto ESTE varahenkilö tietoasiantuntija Leena Huiku, Aalto yliopisto
- Ennakointipäällikkö Soile Ollila, Business Finland ESTE
- Yksikön johtaja Marja Kylämä, Suomen Akatemia
- Tiedejohtaja Kalle Korhonen, Koneen Säätiö ESTE
- Tietojärjestelmäasiantuntija Jyrki Ilva, Kansalliskirjasto
- Suunnittelija Janne Pölönen, Tieteellisten seurain valtuuskunta
- Kehittämispäällikkö Ari Leppälahti, Tilastokeskus ESTE varahenkilö Mervi Härkönen, Tilastokeskus
- Kehityspäällikkö Hanna-Mari Puuska, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus

Vierailijat:

- Projektipäällikkö Tiina Strengell (sihteeri), CSC - Tieteen tietotekniikan keskus
- Principal Advisor Jackie Fawcett, Science and Innovation Trends, New Zealand Ministry of Business Innovation and Employment

Asialista:

- Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen
 - Puheenjohtaja avasi kokouksen 12.04. Hyväksyttiin asialista.
- Research information system in New Zealand, Jackie Fawcett, (*in English, see below*)
 - Kalvot, [Liite 2](#)
 - Jackie Fawcett esitteli Uudessa Seelannissa kehitettävää tutkimustietovarantoa.
 - Esittelyn jälkeen keskusteltiin aikataulusta järjestelmän kehityksen suhteen. Uudessa Seelannissa järjestelmää ollaan kehitetty siten, että ollaan koottu ensin kaikki olemassa data portaaliin, pilotoitu sitä muutamalla organisaatiolla ja nyt sitä

laajennetaan vähitellen. Suomen tutkimustietovaranto tehdään pienemmissä osissa lähdejärjestelmä kerrallaan.

- Fawcettilta kysyttiin myös siitä, kuinka Uudessa Seelannissa on päätetty hyvistä standardeista. Päätökset on tehty siten, että pyydetty asiantuntijoilta ehdotuksia ja lisäksi on pidetty tarvittaessa useampiakin työpajoja. Käytännössä päätöksenteko on pyritty jättämään asiantuntijoille.
 - Keskusteltiin myös terveystietojen käsittelystä. Uuden Seelannin järjestelmässä ei ole käsitelty terveystietoja. Yleisesti ottaen avoin data on aiheuttanut kuitenkin paljon keskustelua, eikä siihen ole helppoja vastauksia.
 - Mikäli haluaa kysyä lisätietoja Uuden Seelannin tutkimustietojärjestelmään liittyen, voi Jackie Fawcettiin ottaa yhteyttä sähköpostitse (Jackie.Fawcett@mbie.govt.nz)
- *Research information system in New Zealand, by Jackie Fawcett*
 - *Presentation slides, [Attachment 2](#)*
 - *Jackie Fawcett introduced the research information system that's currently under development in New Zealand*
 - *Fawcett's presentation was followed-up by a discussion about the schedule for the system development process. In New Zealand the first step was to gather all existing data to the portal after which they carried out few pilot studies together with the collaborating organizations. Currently they are under process of gradually expanding the model. In Finland, the research information hub will be done in smaller steps one source system at a time.*
 - *Fawcett also received questions about how New Zealand decided on what standards to follow. She told that the decisions are done based on expert's suggestions and feedback from several workshops. In practice, they tended to give more weight for the expert's suggestions.*
 - *Handling of personal health information was also discussed in the meeting. New Zealand has made a decision of not to include personal health information in their research information system, but Fawcett could confirm that in general, open data has caused a lot of discussion and no easy answers can be given in that regard.*
 - *Questions and comments regarding the New Zealand research information system can be addressed to Jackie Fawcett Jackie.Fawcett@mbie.govt.nz*
- Tilastokeskuksen työajankäyttökertoimien laskenta
 - [Liite 3](#)
 - Mervi Härkönen Tilastokeskukselta esitteli työajankäyttökertoimien laskentaa
 - Hän kertoi laskennan koskevan ainoastaan t&k -toimintaan käytettyä työaika. Yliopistoilta saaduissa aineistoissa on ollut myös paljon eroja, minkä vuoksi datojen yhdistämiseksi on vaadittu paljon työtä. Joissain yksiköissä ei kirjata työaika, joten näistä ei saatu tietoja.
 - Härkönen kertoi, että virkaryhmittäiset nimikkeistä on pohdittu siirryttävän tutkijauraportaiden käyttämiseen, mutta sen käytännön toteutuksessa on vielä pohdittavaa.
 - Uudet ajankäyttökertoimet (julkaistaan 25.10.2018) voisivat tulla näkyviin Vipuseen.
 - Käytiin keskustelua siitä, toimitaanko AMK:n puolella eri tavoin. AMK:ssa tehdään henkilötason laskentaa ja AMK:t laskee nämä itse. Tieteenaloissa on eroa ja koulutuksen sijaan vertailua tehdään työnkuvan perusteella, eli henkilökunta pyydetään jakamaan sen, mukaan millä alalla on tehnyt TKI-työtä

- Käytiin keskustelua myös Ruotsissa käytetystä, vähän vastaavasta systeemistä, jossa on julkaistu työajankäyttökertoimet. Tarkoituksena on julkaista samankaltainen systeemi kuin Ruotsissa. Ruotsissa kukin työntekijä ilmoittaa kyselyssä keskiarvon vuoden töistä (kuinka paljon meni mihinkin aikaa, noin 20 eri luokkaa) – ajankäyttö myös julkaistaan sillä tasolla. Suomessa käytetään kuitenkin vain t&k –kerrointa.
- OKM:n tiedonkeruu menee yhdenmukaisesti Tilastokeskuksen kanssa, mutta AMK:ssa ei mene ihan yksi yhteen. Seliina Päällysaho selvittää asiaa heidän osaltaan tarkemmin.
- Keskusteltiin myös siitä, voiko aineistoista tulkita, kuinka suuri prosenttimäärä menee t&k-toimintaan?
 - Käytännössä tutkimus on t&k-toimintaa, kuten myös hallinnollinen työ
- Mitä mieltä ajankäyttökertoimien julkaisusta?
 - Julkaisu tulisi taulukossa, jossa tiede, tutkijan urapolku / virkaryhmä
 - Julkaisu tehtäisiin tieteenaloittain, ei yliopistoittain. Ruotsin tapaus on erilainen, koska siellä kysely kattaa kaikki yliopistot. Täällä tuo on toteutettu eri tavoin ja tiedonkeruutapakin vaihtelee.
- *Sovittiin, että aiheesta keskustellaan amk:eissa ja yliopistoissa ja palataan aiheeseen myöhemmin uudestaan.*

5. Tilannekatsaus tutkimustietovarannon kehitykseen Liite 4

- Tutkijakyselyn tuloksia
 - Viimeksi päätettiin julkaista tutkijakysely tutkijoiden tarpeiden kartoittamiseksi. Kysely julkaistiin nettisivuilla ja linkki jaettiin mm. TUHA-verkostolle.
 - Suomenkielisiä vastauksia oli tullut 45, englanninkielisiä 9
 - Kyselyn vastauksia on tarkoitus hyödyntää sekä tietovarannon että portaalin suunnittelussa
- Kyselyyn liittyen keskusteltiin siitä, olivatko vastaukset yleisiä, kuten ”hallinnollinen työ vie paljon aikaa” vai tuliko syvällisempiä vastauksia.
- Keskusteltiin myös hallinnollisen työn vähentämiseen liittyen siitä, että esimerkiksi tutkimussuunnitelman tekeminen vie paljon aikaa, mutta voiko sen tekemistä tutkimuksessa muutenkaan välttää? Voisi ehkä pyrkiä siihen, ettei sitä tarvitsisi tehdä eri tavoin eri rahoittajille.
- Tutkijan näkökulmasta hakemisen tekee työläämmäksi, kun täytyy tehdä useita hakemuksia.
- Todettiin, että tutkimustietovaranto voisi auttaa siinä, että voisi saada helposti esiin ainakin sen, mistä rahoitusta voi hakea.
- TTV voisi myös tarjota tietoa rahoittajille potentiaalisesta rahoitettavasta tutkimuksesta.
- Hallinnolliseen työhön liittyen todettiin myös, että eri rahoittajilla on erilaiset käytännöt, mikä hankaloittaa tutkijan työtä. Tästä on käyty johtoryhmässäkin keskustelua ja todettu, että eri rahoittajat tarvitsevat eri tietoja esim. lakisääteiset, OKM (vaikuttavuus).
- Tutkijat toivoisivat yhtä järjestelmää – tähän TTV ei kuitenkaan tuo vastausta.

- On myös joitakin toiveita, joihin TTV:n on tarkoitus vastata, kuten tiedonhakarpeet ja tietoihin liittyvät grafiikat. Myös tutkijan omat sivut ja CV:t voisivat olla toteutettavissa.
- Kysyttiin myös sitä, onko TTV:n portaali tarkoitettu vain tutkijoille? Ei varsinaisesti, eivätkä tutkijat ole portaalin ensisijainen käyttäjäryhmä.
- *Sovittiin, että kyselyn vastauksista tehdään tarkempi analyysi, jotta tiedetään mihin tarpeisiin tutkimustietovarannon olisi tarkoitus vastata.*
- Tutkimustietovaranto
 - Tutkimustietovarannon osalta edetään suunnitelmien mukaan.
- Hanketietovaranto
 - Ovatko rakennerahastot edelleen mukana? Kyllä, muttei heiltä olla vielä saatu dataa.
- VIRTA-julkaisutietopalvelu ja julkaisutyöryhmä
 - Tietosuoja-asioista keskustellaan laajemmin elokuussa.
- Tutkimusinfra pankki
 - *Tarkistettava, että edustajat Akatemialta ja AMK:eilta kutsutaan mukaan, kun muotoillaan tutkimusinfroja kuvaavaa tietomallia.*
- Tutkimusaineistojen metatiedot: FAIRDATA –palvelut
 - Jatkossa aineistojen metatiedot ovat tulossa myös TTV:n portaaliin.
 - OKM tekemässä linjausta käyttöpolitiikoista ja siitä, mitä aineistoja Etsimeen haravoidaan.
- Tutkimustietovarannon palvelumuotoilu
 - Portaalin määrittelyssä edetään aiempien suunnitelmien mukaan.
- TUHA-sanasto
 - Työtä tehty pitkään TUHA:ssa ja myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.
 - TUHA-sanasto julkaistu sanastot.suomi.fi – mahdollistaa sanaston yhdistämisen tietomalleihin tietomallit.suomi.fi.
 - Aikomuksena luoda jatkossa hierarkia ja jatkaa ylläpitoa – ei tehty varsinaista jatkosuunnitelmaa
 - Sanasto linkitetään CASRAI-sanastoon, ei käännetä englanniksi.
 - CSC ollut mukana kääntämässä sanastoa myös ruotsiksi.
 - Tehty pienellä porukalla, asiantuntijoita pyydetty erikseen mukaan (esim. rahoitusta koskevat käsitteet – Akatemia)
- Pohjoismaiset tapaamiset 28.-29.5.2018

- CSC:n järjestämässä tutkimustiedonhallinnan toimijoiden tapaamisessa oli kahtena päivänä vieraita pohjoismaista ja Belgiasta.
 - Norja on pisimmällä ja heidän kanssaan olisi hyvä tehdä yhteistyötä.
 - Tanskassa julkaisutiedonkeruu (BFI), julkaisuportaali, ORCID-konsortio
 - Ruotsissa rahoituspääöstietokanta SweCRIS ja julkaisutietokanta SwePub, jotka ovat kuitenkin erillisiä.
 - Norjan, Tanskan ja Ruotsin yhteistyö päättyy
 - Jatkossa:
 - Laajempi pohjoismainen hanke, joka kokoaa yhteen EuroVIRTA-, Nordic List - ja bibliometriikkahankkeet
 - Jatkossa tavoitteena saada aikaan yhteinen julkaisutietokanta, joiden perusteella voidaan tehdä paremmin maiden välisiä vertailuja
 - Valmistellaan muiden Pohjoismaiden kanssa hakemusta NordForskille rahoituksesta, koordinointi CSC:n ja TSV:n toimesta
 - Tavoitteena pohjoismainen tietokanta, jota voisi laajentaa myöhemmin.
- ORCID -tapaaminen
 - Osallistujia ORCIDista, Pohjoismaista + Suomen yliopistoista
 - Tutkimustietovarantoon olisi tarkoitus luoda mahdollisuus viedä omat tietonsa ORCIDista – luvat tietojen lukemiseen annettaisiin ORCIDissa, eikä tutkimustietovarannon yhteyteen rakennettaisi erillistä palvelua. Ajatusta kehitellään ja jatketaan keskustelua ORCIDin kanssa.
 - ORBIT-hankeessa tavoitteena rahoitustietojen kerääminen tutkijaprofiileihin ja tutkijatietojen välittäminen rahoittajille
 - Uudessa Seelannissa ja Etelä-Afrikassa tehdyissä palveluissa mahdollista siirtää tietoja ORCIDin ja kansallisten järjestelmien välillä, mutta siellä on rakennettu tätä varten erillinen käyttöliittymä.
- Aiheeseen liittyen kommentoitiin, että ORBIT-hanke on kunnianhimoinen. Kaikkiin maailman järjestelmiin voisi tämän avulla hakea julkaisutietoja. Tätä on aloitettu toteuttamaan muutaman ison rahoittajan kanssa. Suomessa tähän voisi hyödyntää tutkimustietovarantoa.
- Tähän liittyen kerrottiin myös, että hanketietovarannosta voisi tulla myös tietoa ORCIDiin.
- Tiedonsiirtopilotit
 - Keskusteluja käyty eri tahojen kanssa, mutta kiinnostuneet voivat ottaa edelleen yhteyttä.
 - Yhtenä olennaisena kysymyksenä on luvitukset, joita on mietitty myös Opetushallituksen puolella (suostumuksenhallinta). Sieltä olisi hyvä ottaa mallia.
 - Kysyttiin, missä tutkija antaa luvan julkaisemiseen? Tähän kommentoitiin, että luontevaa voisi olla rakentaa luvitusjärjestelmä organisaation järjestelmään, mutta vaihtoehtona myös suostumuksenhallintatyökalun tekeminen TTV:n yhteyteen. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole, että TTV:hen tulisi käyttöliittymä tietojen syöttämiseen.

- Kysyttiin myös, saisiko hanketiedot ulos Virran rajapinnan kautta? Hankkeen päätösnumero ja siihen liittyvät julkaisut olisi hyvä saada JUULiin rajapinnan kautta (Kansalliskirjaston toive).
- *Hankenumeroita voi viedä nyt jo VIRTAn.*
- Jatkossa myös infratietoja voi lisätä VIRTAn – OKM ei velvoita tähän, vaan tämä on vapaaehtoista tietoa.
- Keskusteltiin myös kielteisistä rahoituspäätöksistä. Suomen Akatemialta kielteiset rahoituspäätökset menevät yliopistoille – näitä kannattaisi hyödyntää. Yliopistoilla tiedot menevät ainakin taloushallintoon ja tutkimuspalveluille. Tarkempaa käsitystä tietojen hyödyntämisestä SA:lla ei ole, koska yliopistot päättävät, mitä tekevät tiedoilla.
- Todettiin, että hankeryhmässä olisi hyvä olla mukana yliopistoilta edustajia? Hankeryhmän tai jonkin muun kanavan kautta pitäisi levittää tietoja siitä, mitä tietoja on saatavilla.
- Sovittiin, että edistetään tietojen hyödyntämistä pilottien kautta.

6. Tutkimustoiminnan raportointi ja tilastointi tutkimustietovarannon kautta

- Liite 5
- Tutkimustietovarannon kolme tavoitetta:
 - Helpottaa tutkijoiden ja org:n työtä
 - Vaikuttavuuden lisääminen
 - Tietopohjaa tutkimusjärjestelmän ohjaukseen
- Pohdintaa aiheuttaa se, missä vaiheessa aineistojen tiedon keruu muodostuu velvoittavaksi ja milloin vapaaehtoista?
- Päämääränä laaja yhteinen tietopohja
- Laadullisen tiedon analyysi mahdollistaa kuumien tiedealueiden etsinnän
- Nykytilanne on se, että on jo tilastollista tietopohjaa
- TTV:n mahdollisuudet:
 - Julkaisut: Tietojen keräys ja analysointi mahdollistaa kattavamman tilastojen tekemisen.
 - Tutkimusaineistot: Miten tutkimusaineistoja käytetty eri julkaisuissa? Kuinka paljon aineistoja hyödynnetään tutkimuksessa? UniFI:n meritointi tutkimusaineistojen hyödyntämisen mukaan.
 - Tutkimusrahoitus: Säätiöitä ei huomioitu tällä hetkellä tarkemmilla säätiötasoilla – palkitseminen rahoitusmallimuodossa, toisiinsa kytkeytyviin säätiöihin.
 - SA:lla jo tiedossa millaisia apurahoja on, mutta olisi hyvä skaalata millaisia apurahoja on (henk.koht ym).
 - Rahoitustilastoja haluttaisiin saada esim. teemoittain (ilmastonmuutostutkimus) - tutkimusrahoituksen jakautuminen teemoittain.
 - Infrat: Käyttötiedot ja niiden hyödyntäminen tutkimuksessa
 - Henkilöstö: Tilastointi meritoitumisen mukaan
- Tietojen yhdistäminen tuottaa uuden elementin
 - Tutkimuksen tilastotietoja esitetään Vipusessa, täytyy miettiä tarkemmin, milloin tiedot näytetään Vipusessa ja milloin TTV:n portaalissa?
 - Missä vaiheessa tiedot tulisi olemaan kansallisesti velvoittavaa? Velvoitukset esim. tiettyjen organisaatioiden kohdalla.

- Louhinnassa nähdään valtavasti mahdollisuuksia – tarvittaisiin dynaamisempaa luokitusta – SA:lla louhintaa tehdään jo.
 - Kysymyksenä on se, mitä saa louhia eli mikä on käytännössä julkista.
 - Esim. Teema-alojen kohtaan
 - Jossain oli jo toteutettu tai ainakin ideoitu tiedon louhintaa niin, että tieteenala pääteltäisiin abstraktista.
 - Myös lähdeluettelon perusteella on tehty luokituksia tekoälyä hyödyntäen.
 - Asiasanoittelua voisi myös tehdä kannen perusteella.

7. Tiedoksi

- EUNIS-konferenssi (6.-8.6.2018)
- EuroCRIS-konferenssi (13.-16.6.2018)
- CASRAI ReConnect UK (25.-26.6.2018)

10. Muita asioita

- Tietopohja liittyen APC-maksuihin
 - Kansalliskirjaston kanssa käyty palaveri 1,5 vk sitten
 - Liittyy neuvotteluihin kustantajien kanssa (yliopistojen kanssa)
 - Toiveita:
 - Lehtien kustantajien nimet julkaisukanavatietokantaan (JUFO)
 - Kaivattaisiin tietoa siitä, kuinka moni artikkeli on hybridijulkaisussa julkaistu. Ensin tarvittaisiin tietoa siitä, mitkä ovat hybridijulkaisukanavia.
 - Indeksointitieto on jo julkaisufoorumin tietokannassa. *Voitaisiin mahdollisesti lisätä uusi kenttä tietokantaan, jos tiedossa on ISSN – koodi, mitkä ovat hybridejä.*
 - Kustantajan nimi löytyy jo julkaisutietokannasta. Voivat tosin olla vanhentuneita eikä kaikki yhdenmukaista, mutta tieto on olemassa.
 - Myös tieto APC –maksujen maksamisesta olisi tarpeen.
 - Korkeakoulut olisivat tietolähde ja kentän voi lisätä ja kerätä tiedot
 - OpenAPC–hankkeeseen toimitettaisiin tätä kautta Suomen osuus
 - Ongelmana: ei maksettu aina keskitetyistä hankkeista
 - APC–tietojen keräys tapahtuisi tiedonkeruun ulkopuolella ja linkitys tulisi erikseen.
 - Käytännössä täytyisi lisätä kenttä ja organisoida keruu erikseen

11. Seuraava kokous

- To 23.8.2018

12. Kokouksen päättäminen

- Kokous päätettiin 15.05